

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

VI. Eandem rationem sequitur Christus in Republica Christiana instiuenda.
Res spirituales solùm Petro committit. Cetera relinquit Cæsari. Injuria sit
Pontifici & Regi, cùm è Republica Iudæorum ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

nullaque vis inferretur patrii legibus, teste Iosepho. Per Pompeium deinde vectigales facti sunt Romanis Iudæi, sed anni septimi indulgentiam eis concessit Iulius Cæsar, ad exemplum Alexandri. Pulsis Assamonæis, Herodem Iudæis Regem imposuit Augustus; non omiſſa tributorum exactiōne, quæ à tot annis sine querela tolerata erant, Iudæorum legitimis Regibus horum munere functioni non renitentibus. Imò verò, ut rectè observavit Hieronymus, *Cæsar Augustus Herodem filium Antipatri alienigenam, & profelytum, Regem Iudæis constituerat, qui tributis præſet, & Romano pareret imperio.* Quare non est quòd viri docti lectiōnem Appiani sollicitent, cùm scribit ab Antonio ad bellum Parthicum se accingente constitutos fuisse Reges Ponti, Pisidiæ, & Ciliciæ, & Herodem Idumæorum, *ἐπὶ φέρους πέντε ἰσθμῶν*, sub conditione pendendi certi tributi. Etsi enim Herodes optimo jure regnum Iudæorum obtineret, *αὐτοκράτορας* esset, & ab eo nulla exigi posset administrationis ratio, eò quòd, ut rectè monet Antonius, concessa dignitate & auctoritate regia, illius etiam usus concessus videatur, hoc non impedit quin antiqua vectigalia tempore Assamonæorum Regum constituta, exsolvenda essent Cæsari à Iudæis, urgente Herode per apparatus & milites suos. Vnde tributorum exactores *Herodiani* dicti in Evangelio, etiam post obitum Herodis. Tandem Archelao Rege Herodis filio in exilium pulso, bona ejus filco adjudicata sunt, Iudæaque in provinciam redacta, Syriæ accessio fuit, & Cæsari attributa. Tunc Iudæi capite censu sunt, teste Hieronymo, integrumque Regis imperium in Cæsarem translatum. Quirinus enim Syriæ præses novum censum egit in Iudæa, tributa agris imposita auxit, & capitativum didrachmum indixit. De utraque functione capiendus Appiani locus in Syriacis, qui durior in Iudæo fuisse capitativum scribit, præ tributis quæ à facultatibus exigebantur: *ἔτιν Ἰουδαίῳ ἀπασιν ὁ φέρου τῆς σωματικῆν βαρύτερος ἢ ἄλλης τῆς ἐξῆς.* Censu specialiter dicebatur nummus solvendæ capitativioni, apud Hefychium: *Κίνσος εἶδος νομισματός ἑπιμεφαλῆς.* Apud Iudæos didrachmum seu semisiclus pro capitativione pendebatur Cæsari; ut docet unice locus ille apud Matthæum, ubi Christus pro se & Petro staterem seu quatuor drachmas solvit didrachmi exactoribus. Interrogatio enim Christi, à quibus Reges terræ accipiant tributum, satis evincit didrachmum illud pertinuisse ad functiones publicas, non autem ad capitativionem illam sacram

semisicli seu didrachmi, qua quotannis Templo inferenda erat ex lege Mosis. Ad hujus exemplum constitutus est Censu Cæsarianus, qui propriè dictus Censu, unde pecunia, quæ capitativio præstatur, *Numisma Censu* dicitur in Evangelio. non quasi aliquod peculiare monetæ genus ad Censu solutionem cuderetur, sed quòd pecunia Cæsaris nomine percussa in eam rem impenderetur. In hoc negotio tria occurrunt quæ nova & acerbissima Iudæis videbantur. Primum est, non tributi solutio, quæ solennis erat Iudæis ex quo vectigales exteris esse cœperunt, sed ejus incrementum, & pensitatio censu per capitativionem, quæ visa est imminuere libertatem personarum, quam inviolatam hucusque conservaverant. Secundum, Regni Iudæici extinctio, quòd à Iudæis translatum est ad Cæsarem, cùm ex legis Mosæicæ præscripto Rex è fratrum & Israëlitarum cœtu deligendus esset. Licet autem vis illata fuisset huic legi ab Augusto, cùm Herodem Iudæis imponeret; at profelytum saltem & religionis Iudæicæ mysteriis initiatum Regem dederat. Tertium est, summum imperium, quòd pleno jure in Iudæa Cæsari exercebat. Non enim Regem Iudæorum formulis legis Mosæicæ & judicis Synedrij adstrictum, sed Cæsarem Tiberius agebat; & eadem jurisdictione utebatur, qua in ceteris provinciis. Quare censu pensitatio quæ Cæsari fiebat, professio erat apertissima & Iudææ ad formulam provincie redacta, & summi imperij quo Cæsari potiebatur in Iudæos. Inspecto ergo numismate censu, *Reddere*, inquit Dominus, *quæ sunt Cæsaris, Cæsari, & quæ sunt Dei, Deo.* Quo oraculo non solum censu pensitatio confirmata est, sed generalibus verbis sancitum est imperium Cæsaris in Iudæam, & secretio duarum potestatum constituta; ita ut nec Pontifici nec magno Synedrio jus aliquod residuum fuerit in civilium & criminalium causarum majoris momenti discussione, nec Cæsari in cognitione rerum sacrarum, ut patet ex variis locis Novi Testamenti.

V I. Quare non est mirandum, si Christus, cùm Rempublicam Christianam institueret, eam rationem secutus fuerit in potestatum divisione, quam verbis suis religiosè firmaverat. Petro namque & Ecclesiæ, non familiæ eriscundæ arbitrium, quòd à suo munere alienum esse ipsemet restatus fuerat, neque regiam dominationem, quæ Gentibus tantum competeret, quàmque Cæsari disertis verbis addixerat, sed ligandi solvendique animas pontifi-

Hilarius contra Conit. Censum capitativum renouit, quem Christus, ne scandalum esset, exsoluit.

Samuel Petrus in 1. Var. c. 1. Appianus lib. 1. bell. civ. lib.

Hieron. Hierodiani, id est, milites Herodis.

Hieron. in cap. 17. Mat. Post Augustum Cæsarem Iudæa facta est tributaria, & ante capite censu servitute.

Matth. 17.

cium, claves regni caelorum, non verò terreni, & pascendas oves commisit. Itaque non bene merentur de Romano Pontifice, neque de Regibus Christianis, qui auctoritatem harum dignitatum in Ecclesia Christiana ex institutis Iudaicis metiuntur. Neque enim Pontifex Maximus rerum sacrarum jurisdictione vi pontificatus potiebatur, sed tantum ut unus è collegio magni Synedrij, si in id adlectus fuisset suffragiis Senatorum. Neque penes Reges Iudaeorum adeo soluta & libera erat rerum administrandarum potestas, quin à magno Synedrio sapissime in rebus controversis penderent. Et ut rem uno verbo expediam, nulla potest, in hoc quidem capite, institui comparatio inter Synagogam & Ecclesiam: quia quæ apud illam erant permixtæ & confusæ jurisdictiones, apud hanc sunt discretæ & omnino separatae.

CAPVT VI.

Synopsis.

I. Inquiritur quid liceat Principibus circa res ecclesiasticas. Controversias fidei legibus suis dirimere non possunt. Probatur exemplis, & rescripto Theodosij.

II. Item Valentiniani rescripto, & rescripto.

III. Et ex Ambrosio, & Concilio Aquileiensi.

IV. Iis Conciliis interesse poterant Principes, ubi agebatur de fide. Explicatum rescriptum Theodosij, quo decernit ut Florentius Patricius interfit synodo, quia agit de fide. Cur laici possint interesse tractatibus fidei, ex Nicolao & Octava Synodo.

V. Rejcta à Maximo Abbate Græcorum opinio, qui Principi jus sacerdotij & de dogmatibus statuendi vindicabat. Imperator inter laicos recensetur in precibus sacrificij. Ius docendi & ritulus Epistimonarchæ tributa Imperatori à posterioribus Græcis. Quod alienum à mente veterum docetur ex Theodoro.

VI. De ritibus & ceremoniis decernere non potest Princeps. Notatus Iustinianus.

VIDEAMUS ergo absque ullo veteris legis præjudicio quid Principibus Christianis liceat circa res sacras & ecclesiasticas. Quod expendere oportet juxta divisionem initio capitis superioris propositam; non tantum ratione habita ejus juris quod Libris Decretalium continetur, sed etiam inspectis veterum Conciliorum & antiquorum Patrum hac de re sententiis.

Principes Christiani de rebus fidei controversis leges ferre non possunt, cum hæc sit Ecclesiæ Christi potestas; cui, ut columnæ, fidei Christianæ prædicatio secundum Scripturarum & veteris traditionis tenorem innititur. Vnde perfidiam Arrij, non Constantinus, sed Synodus Nicæna discuf-

fit. Macedonium & Apollinaristas Occidentalium libellus & Synodus Constantino-poli coacta, non verò Theodosius Imperator, hæreses damnarunt. Nestorij amentiam Synodus Ephesina, & Eutychetis delirium Chalcedonense Concilium, non Theodosius, aut Marcianus, anathemate perculerunt. Hoc apertissime professi sunt ipsi Principes; ut in re certissima argumentis congerendis non sit opus. Sed quia minus sincerè, qui discussioni quæstionis nostræ insudant, quæ de una specie dicta sunt, ad omnes rerum ecclesiasticarum species extendunt; ideo aliquot locos promam, qui suis limitibus coerceri debent, non autem ad alienam à mente auctorum sententiam torqueri. Hujus rei specimen præbebit Theodosij epistola ad Synodum Ephesinam: *Nefas est enim qui sanctissimorum Episcoporum catalogo adscriptus non est, illum ecclesiasticis negotiis & consultationibus sese immiscere.* Sed dissimulantur superiora verba, quæ rem omnem ad fidei quæstiones restringunt: *Candidianum ad sacram vestram Synodum abire justimus; sed ea lege, & conditione, ut cum quæstionibus & controversiis quæ circa fidei dogmata incidunt, nihil quidquam commune habeat. Nefas est enim &c.*

II. Cum Valentinianus Imperator ad Synodum indicendam sollicitus esset ab Episcopis Orientis anno CCCCLXIV. pro restauranda Consubstantialitatis fide, quæ à Constantio pessumdata erat, præclarum hoc responsum dedisse testatur Sozomenus: *Sibi, qui unus è laicorum numero erat, non licere se ejusmodi negotiis interponere. Et ideo Sacerdotes & Episcopi, inquit, quibus hæc cura sunt, seorsum per se, ubicunque ipsis libitum fuerit, in unum conveniant.* Quo responso ad legationem Hypatiani dato, Episcopi Orientales Lampfaci Concilium cogunt. Ex ista Valentiniani professione interdictas quidem esse Principibus fidei quæstiones apertè patet. Non inde tamen sequitur Imperatorem à se duxisse alienum ut Synodum indiceret; cum è contrà, disertis verbis, ejus cogendæ Episcopis gratiam faciat. Hic locus sincerè acceptus id tantum conficit quod dixi, non autem quod inde plurimi colligunt. Ceterum quod verbo testatus fuerat, rescripto constituit, nempe fidei causas à Sacerdotibus esse judicandas. Exceptione hujus legis usus est S. Ambrosius, cum recusabat de fide cum Auxentio disputare in Consistorio Principis: *Nec quisquam, inquit, contumacem me judicare debet, hoc cum asseram quod augustæ memoriæ pater tuus non solum sermone respondit, sed etiam legibus suis sanxit: In causa fidei vel ecclesiastici ali-*

Ep. Th. Syn. Eph. part. 1. c. 11. ad. 2. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Sozom. l. 4. c. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Ambros. lib. 1. epist. 33.